

JAARVERSLAG OVER HET 49e VERENIGINGSJAAR 2017 van de GESCHIEDKUNDIGE KRING VAN STAD EN LAND VAN BERGEN OP ZOOM

Vereniging

Op 16 november 1967 namen enkele inwoners van Bergen op Zoom het initiatief tot het oprichten van de vereniging "Geschiedkundige Kring van Stad en Land van Bergen op Zoom".

De oprichting vond plaats op 1 januari 1968, waarna de notariële akte is verleden door Notaris P.C. Molenaar te Bergen op Zoom. Koninklijke goedkeuring van de statuten verkreeg de vereniging op 15 maart 1971. De statuten zijn laatstelijk gewijzigd op 21 juni 1996, verleden door Notaris J.J. Bakker te Bergen op Zoom. Onder nummer 40280920 zijn de statuten ingeschreven in het register van de Kamer van Koophandel te Breda.

Bestuur

Samenstelling van het bestuur op 1 januari 2017:

Voorzitter: de heer Koert Damveld
Secretaris: de heer Sjef de Wit
Penningmeester: de heer Jos van Rijn
Leden: mevrouw Ria Huisman, de heer Rob Franssen
de heer Marc van der Steen, de heer Jan van Tienen,
de heer Willem van Rooij en de heer Jan Hopstaken

Op 12 april 2017 hebben de aanwezige leden ingestemd met de volgende bestuursamenstelling:

Voorzitter: de heer Koert Damveld
Secretaris: de heer Sjef de Wit
Penningmeester: de heer Jos van Rijn
Leden: mevrouw Ria Huisman, mevrouw Flores Remijn,
de heer Marc van der Steen, de heer Jan Hopstaken,
de heer Willem van Rooij en de heer Rob Franssen

Alle bestuursleden zijn vrijwilligers en ontvangen geen enkele vergoeding voor hun werkzaamheden binnen de Geschiedkundige Kring van Stad en Land van Bergen op Zoom.

Leden

Ereleden in 2017: Dr. W.A. van Ham (erelid sinds 24 april 1995)

Aantal leden:	Per 1 januari 2017	Per 31 december 2017
Ereleden	1	1
Leden	1178	1150
Kroonleden	5	5

Vergaderingen

De Algemene Ledenvergadering werd gehouden op woensdag 12 april 2017 in de Ontmoetingskerk te Bergen op Zoom. In het jaar 2017 werden 10 bestuursvergaderingen gehouden.

Werkzaamheden bestuur en activiteiten

De volgende activiteiten werden georganiseerd:

- Hofzaallezingen

In de maand maart 2017 is door de werkgroep Hofzaallezingen weer een reeks van vier lezingen over de cultuurhistorie rond Bergen op Zoom georganiseerd.

In de werkgroep Hofzaallezingen werkt de Geschiedkundige Kring samen met Het Markiezenhof, het Archief en de Heemkundekring Halchterth. Onderwerpen waren:

- 07 maart 2017 : Handel en scheepvaart in de Scheldedelta van de 13^e tot de 16^e eeuw (o.a. relatie bergen op Zoom en Reimerswaal) Peter Hendrickx
- 14 maart 2017 : Zes eeuwen zilver en zilversmeden in en rond Bergen op Zoom door Cees Vanwesenbeeck
- 21 maart 2017 : 150 jaar Gemeentelijke Muziekschool door Cees Meijer
- 28 maart 2017 : Vreemd wordt eigen. Migratiegeschiedenis van Bergen op Zoom door Yolande Kortlever
Vreemd en eigen. Sieraden uit het Midden Oosten en Noord Afrika door Sigrid van Roode.

Alle lezingen waren snel uitverkocht. De 120 bezoekers per avond lieten in de evaluatie weten tevreden te zijn over de organisatie en de inhoud van de lezingen. Financieel is het jaar positief afgesloten, zodat de reserve van de deelnemende organisaties weer iets gegroeid is.

- Geschiedenisquiz

Op 12 mei vond de quiz weer plaats in de zaal van 't Rijks. Negentien teams namen deel aan de quiz. Dat is een team minder dan het gemiddelde van twintig. Team Stichting Bezichtiging Monumenten 2 wist beslag te leggen op de wisselbeker en de leden van dat team ontvingen als individuele winnaars een beeldje, ook nu weer gemaakt door Marijke Evers. Als tweede eindigde het team CDA. Als derden eindigden ex aequo de teams De Eigenwijzen en Stichting Bezichtiging Monumenten 1.

- Algemene Ledenvergadering

De Algemene Ledenvergadering werd gehouden op 12 april 2017 in de Ontmoetingskerk. De presentielijst werd getekend door 55 personen, inclusief de bestuursleden. Tijdens het huishoudelijk gedeelte van de vergadering werden, zoals gebruikelijk, o.a. de volgende punten besproken: financieel verslag 2016, herziene begroting 2017 en de begroting 2018.

Er werd stilgestaan bij de bestuurswisselingen: Jan van Tienen vertrok, daar zijn termijn er binnen het bestuur (6 jaar) opzat. Jan heeft veel bijgedragen aan de werkgroep Hofzaal lezingen, maar ook zat hij in de werkgroep School voor Geschiedenis en was hij contactpersoon naar Brabants Heem. Wij mochten mevrouw Flores Remijn verwelkomen binnen het bestuur.

In 2017 is verder gewerkt aan het opstellen van het programma van het Jubileumjaar. Er wordt hierbij samengewerkt met Stichting Vrienden van het Markiezenhof en het Cultuurbedrijf namens het Museum Markiezenhof. Beiden bestaan in 2018 ook 50 jaar. Het programma voor 2018 ziet er als volgt uit:

- De feestelijke opening van het Jubileumjaar vond plaats op 13 januari, waarbij alle leden welkom zijn. Hierbij zal de website verhalensprokkelaar.nl worden geïntroduceerd. De Verhalensprokkelaar is een verhalenplatform waar iedereen unieke verhalen over Bergen op Zoom kan lezen en delen. Over ieder plein, bos, straat, huis of weiland is een spannend historisch verhaal te vertellen. De bij elkaar gesprokkelde verhalen worden eind 2018 gepresenteerd op een app. Ook worden zo'n twintig studies die de GK heeft uitgegeven digitaal beschikbaar gesteld.
- De Geschiedenisquiz vindt op 13 april plaats en heeft als thema 1968-2017.
- De Jeugdmonumentendag voor Volwassenen vindt plaats op zondag 10 juni, daags voor de JMD. Volwassenen maken de JMD mee door de ogen van kinderen. De organisatie is in handen van de Stichting Jeugdmonumentendag.
- Ter ondersteuning van de website verhalensprokkelaar.nl vinden drie verhalen verteldagen plaats in samenwerking met de gemeente en de NHTV: 7 april, 30 juni en 20 oktober.
- De Logedag, de jaarlijkse uitwisseling van alle Scholen voor Geschiedenis, vindt plaats op 20 september in Bergen op Zoom. De WG School voor Geschiedenis is gastheer.
- Op zaterdag 22 september organiseert de WG School voor Geschiedenis een academische zitting met diverse interessante lezingen.
- Op 24 november vindt de feestelijke jaarafsluiting plaats met de presentatie van *Bergen in Brokken* (het ledengeschenk van 2018) en de presentatie van de Verhalensprokkelaar app.
- In december verschijnt Waterschans 2018-4 een themanummer over 50 jaar Geschiedkundige Kring als afsluiting van het Jubileumjaar.

Na de pauze, tijdens de ALV, hield Ds. Willem Vermeulen een korte lezing over de start van de reformatie (31 oktober 1517) en de gevolgen die hieruit voortvloeide voor Bergen op Zoom.

- Geschenk aan de leden

Er wordt hard gewerkt aan het boek *Bergen in Brokken* dat in 2018 uitkomt.

- Jaarlijkse Ledenexcursie:

De jaarexcursie was afgelopen jaar op 16 september en wederom georganiseerd door de Werkgroep Excursies. 2017 stond in het teken van de grootse zilvertentoonstelling in onze stad. Daarop inspelend viel de keus voor de jaarexcursie op een bezoek aan het Zilvermuseum en het historische Schoonhoven, de Zilverstad van Nederland. Na een bezoek aan het museum volgde een rondwandeling door Schoonhoven. Al met al meer dan de moeite van een bezoek waard. Er waren voldoende deelnemers om met een volle bus af te reizen.

- Stadsexcursies
Op zondag 19 november zou er een excursie zijn naar de voormalige brouwerij Asselbergs, Van Heijst & co, van Aldegondelaan 1, maar door ziekte van de eigenaar kon deze geen doorgang vinden. In plaats daarvan werd er een bezoek gebracht aan de panden Lievevrouwestraat 10 en Potterstraat 22, waar Jan en Laurijs Weyts het nodige van konden laten zien en over konden vertellen. Daarbij waren ongeveer 35 belangstellenden aanwezig
- Vrijwilligersbijeenkomst 7 oktober 2017
De vrijwilligers van de Geschiedkundige Kring met partners brachten een bezoek aan Merksem.. In Merksem zouden we ontvangen worden in taveerne Onder den Toren, door omstandigheden lukte dit niet, gelukkig vonden we nog een andere locatie. Na de koffie met gebak werd er een bezoek gebracht aan de Sint Bartholomeuskerk, waar we een rondleiding kregen door mevr. Somers voorzitter van de KKvH Merksem. Het werd een zeer geslaagd uitstapje.

Commissie Kascontrole

De commissie bestond uit de heren Rinus Klaassen, Frans van den Berg en Sjaan Withagen. Deze commissie heeft op 16 maart 2018 de financiële stukken over het boekjaar 2017 gecontroleerd.

De Waterschans

De Waterschans is in 2017 vier keer uitgekomen en was opnieuw voor niet-leden te koop in de plaatselijke boekhandel. De redactie bestond in 2017 uit Jan Peeters (hoofdredacteur), Jaap Dekker (redactiesecretaris), Bart van Eekelen, Joost de Graauw, Margot Franken en Daphne Valentijn.

In 2018 bestaat de Geschiedkundige Kring 50 jaar. Het ligt in de bedoeling van de redactie om in 2017 de eerste plannen te ontwikkelen voor een themanummer in 2018, dat in het teken zal staan van het vijftigjarig jubileum van de Kring.

Zoals in voorgaande jaren, zal de redactie blijven streven naar een zekere gelaagdheid in het niveau van de artikelen. Behalve gedegen stukken op wetenschappelijk niveau, blijft *De Waterschans* ruimte bieden voor meer populaire bijdragen. Bovendien blijft de redactie streven naar spreiding van de artikelen naar onderwerp en tijdvak.

Werkgroep Boeken

In 2017 heeft het ledengeschenk 2018 *Bergen in Brokken* gestalte gekregen. Een groep van veertien auteurs heeft in 2017 al 40 artikelen opgeleverd. De laatste tien artikelen volgen in het eerste kwartaal van 2018. De werkgroep is uitgebreid met Gertrude van Roode. Zij neemt de fotoredactie van het boek *Bergen in Brokken* voor haar rekening. Het boek verschijnt op 24 november 2018.

Werkgroep School voor Geschiedenis

De School voor Geschiedenis is in september 2017 gestart met haar achtste schooljaar. De organisatie van de school is in handen van de Werkgroep School voor Geschiedenis onder leiding van bestuurslid Jan Hopstaken. In 2017 bestond de werkgroep uit: Peter van Dijk, Hilde van den IJssel, Klaas Plompen, Ies Telkamp, Ria Weyts en Frans Witjes. Yolande Kortlever is adviseur van de werkgroep. Naast de werkgroepsleden helpen Onno Bakker, Johan van Geel en Chris Kraaijmes mee om de cursusavonden in goede banen te leiden.

De cursuslocatie is het Mollerlyceum aan het Bolwerk in Bergen op Zoom.

In het cursusjaar 2016-2017 waren er totaal 195 cursisten: 27 voor het eerste jaar, 25 voor het tweede jaar en 143 cursisten die zich voor één of meerdere modules hebben ingeschreven.

Voor het schooljaar 2017-2018 hebben zich 192 cursisten ingeschreven: 29 voor het eerste jaar, 22 voor het tweede jaar, terwijl 141 cursisten zich hebben ingeschreven voor één of meerdere modules.

Een lichte daling ten opzichte van het schooljaar 2016-2017.

In het schooljaar 2017-2018 is het lesprogramma van het eerste en tweede jaar beperkt aangepast, tevens is het aantal modules waar cursisten die de twee basisjaren hebben gevolgd zich voor in kunnen inschrijven uitgebreid met twee nieuwe modules, te weten: Protestantisme en het Stadhuis. Er was voor beide nieuwe modules veel belangstelling.

Er zijn vanaf het schooljaar 2017-2018 in totaal 19 verschillende modules waarvoor cursisten zich kunnen inschrijven. In het schooljaar 2017-2018 zijn er 15 modules van start gegaan.

In het najaar van 2016 is er gestart met een evaluatie van de School voor Geschiedenis. Na zes succesvolle schooljaren is het een goed moment om eens terug te kijken: wat was het doel bij de start, voldoet het lesprogramma nog, wat zijn de resultaten en is er aanleiding om zaken aan te passen dan wel te wijzigen. De werkgroep heeft in maart 2017 het evaluatierapport, incl. adviezen, aan het bestuur aangeboden. De conclusies van de evaluatie zijn:

- Het doel, lesprogramma en de werkwijze van de school voldoen nog steeds aan de opzet zoals beschreven bij de start in september 2010.
- Er is nog steeds grote belangstelling voor de school, ook al vlakt de belangstelling ten opzichte van de eerste jaren wat af. Ondanks dat schrijven er ieder jaar meer dan 25 cursisten zich in voor het eerste schooljaar (bij de start van de school is 25 cursisten als minimum gesteld voor een lesgroep om van start te laten gaan).
- Het voorstel om de huidige opzet en werkwijze te continueren.
- Ieder schooljaar kritische naar het lesprogramma kijken en -waar nodig- lessen aanpassen,
- Het opstellen van een communicatieplan, om de bekendheid van de school te verhogen dan wel in stand te houden,
- De werkgroep opdracht geven om de mogelijkheden van andere educatieve programma's te onderzoeken, met inachtneming van het oorspronkelijke doel van de school (bijvoorbeeld: programma voor basisscholen en middelbare scholen, andere opzet voor het eerste en tweede jaar).

Het bestuur heeft de conclusies en adviezen van de werkgroep overgenomen.

Werkgroep Websiteredactie

De meest in het oog springende toevoeging op de website is de winkelpagina waar geïnteresseerden naast de fysieke boeken nu ook een eerste selectie gedigitaliseerde studies van de Geschiedkundige Kring kunnen downloaden. De komende jaren zal dit uitgebreid worden met andere gedigitaliseerde boeken. Met soms 400 bezoekers per week blijkt deze service aan een behoefte te voldoen.

Het bezoek naar de website is het afgelopen jaar weer licht gestegen met een maandelijks bezoek van zo'n 800 tot 1000 gebruikers. Naast de winkel is de School voor Geschiedenis een populaire pagina van de website, ook verslagen van excursies en lezingen en De Waterschans doen het goed in de statistieken. Aardig is te vermelden dat het bezoek van de website een kentering kent in het type apparaat. Afgelopen jaar was 52,5% van het bezoek afkomstig van pc, een daling van 14,7% ten opzichte van het jaar ervoor. 32,1% van onze bezoekers bezocht de site via de mobiele telefoon, een stijging van 17,5%. Het bezoek vanuit tablet was met 15,4% vrij stabiel, al is dit wel een daling van 2,8% van het voorgaande jaar.

De redactie is niet ongewijzigd gebleven, Hans Mulders is teruggetreden en vanuit het bestuur is Flores Remijn toegetreden. De werkgroep bestaat nu uit Laurijs Weyts, Marcel van Gastel en Ad van Loon en Flores Remijn. Hans Mulders heeft in het verleden veel betekend voor de transitie van de voorgaande websites en digitalisering van documenten. De werkgroep dankt Hans hartelijk voor zijn inzet van de afgelopen jaren.

Werkgroep Excursies

De werkgroep Excursies werd in 2017 gevormd door: de heren Piet Bernaards, Toon Demmers en Fons Evers. Naast de jaarlijkse excursie, dit jaar naar Schoonhoven heeft de Werkgroep ook nog een drietal kleinere excursies georganiseerd voor de leden die zich aangesloten hebben bij de reisclub van onze Kring, t.w.:

- Als eerste stond op het programma een bezoek op 11 februari aan de tentoonstelling van de *"Koninginnen van de Nijl"* in het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden
- Op zaterdag 13 mei werd in de Hermitage Amsterdam de tentoonstelling *"1917. Romanovs & Revolutie. Het einde van een monarchie"* bezocht
- Op 25 november waren we in het Groeningemuseum te Brugge voor *"Pieter Pourbus en de vergeten meesters"*. Een tijdelijke tentoonstelling die overtuigend het beeld van de zestiende-eeuwse Brugse schilderkunst in alle scherpste positioneerde.

Voor alle excursies bestond er volop belangstelling. Maar zich opgeven en aansluiten bij de excursiegroep kan nog altijd.

Werkgroep Geschiedenisquiz

De werkgroep bestond in 2017 uit Ton van den Boom, Johan van Geel, Joost de Graauw, Cees Vanwesenbeeck, Laurijs Weyts en Frank Wierckx. De werkgroep staat borg voor de organisatie en de presentatie daarvan. Een goed verloop van de avond vergt bovendien ondersteuning voor het uitdelen van de vragen en het innemen van de antwoorden, voor het nakijken van de antwoorden en voor de jurering. Bijna twintig leden van de Geschiedkundige Kring zetten zich ook in 2017 weer in voor deze taken. Daarnaast verzorgen enkele jongedames de bediening aan de tafels van de teams en voorziet RSG 't Rijks in de bemensing van de bar. Met de quiz van 2017 heeft Joost de Graauw de organisatie overgenomen van Fons Evers, die sinds de start van de quiz als jaarlijks evenement, twaalf maal die taak vervulde. Inpassen in het schema van beschikbaarheid van de theaterzaal van RSG 't Rijks, feestdagen op de kalender, meivakantie e.d. leidden er toe dat de quiz niet zoals gebruikelijk medio april, maar pas vrijdag 12 mei kon plaatsvinden.

Werkgroep WIE

De Geschiedkundige Kring heeft er in 2017 een nieuwe werkgroep bij gekregen. Stichting Industrieel Erfgoed Bergen op Zoom (SIEB) heeft na 10 jaar besloten om te stoppen als zelfstandige stichting. Wel wilde een aantal leden nog verder werken aan hun opdracht.

De Werkgroep Industrieel Erfgoed heeft als doel: het verspreiden van de kennis over, het bevorderen van het behoud van het industrieel erfgoed van de gemeente Bergen op Zoom en de belangstelling voor industrieel erfgoed levend houden.

De werkgroep tracht hiermee te bereiken dat de Bergse bevolking, bedrijven en gemeente waarde hechten aan het behoud van het industrieel erfgoed van Bergen op Zoom en de naaste omgeving. Wij verwelkomen deze nieuwe werkgroep, die als naam heeft Werkgroep Industrieel Erfgoed, kortweg (WIE), binnen de organisatie van de Geschiedkundige Kring.

Overleg Cultuur Historische Organisaties Bergen op Zoom

Deelname aan het overleg met de lokale erfgoedorganisaties oftewel Cultuur Historische Organisaties (CHO) in de gemeente Bergen op Zoom werd ook in 2017 gecontinueerd.

Onze bestuursleden Ria Huisman en Marc van der Steen vertegenwoordigden ons in 2017 in dit overleg.

Brabants Heem

Brabants Heem is de overkoepelende organisatie in Noord-Brabant van lokale erfgoedorganisaties. Ons bestuurslid, Ria Huisman, vertegenwoordigt onze Kring bij de vergaderingen van Brabants Heem.

Communicatie en publiciteit

Voor de communicatie met de leden maakt het bestuur o.a. gebruik van het verenigingsorgaan *De Waterschans*. Voor de algemene informatieverstrekking over de Geschiedkundige Kring worden de lokale media benaderd en wordt de website van de Geschiedkundige Kring van Stad en Land van Bergen op Zoom (www.geschiedkundigekringboz.nl) gebruikt.

Tot slot

De Geschiedkundige Kring van Stad en Land van Bergen op Zoom kan terugkijken op een druk verenigingsjaar, waarin met goede moed, hard werkt gewerkt aan de voorbereidingen voor het jubileumjaar.

Het bestuur dankt iedereen van harte die hieraan een bijdrage heeft geleverd.

Bergen op Zoom, maart 2018
Sjef de Wit, secretaris